

ramme mange andre Beboere af Storstæderne end de Ubemidlede, men de ramme de sidste haardest, fordi disse paa Grund af deres Lejligheds Indsnævrelse mest trænge til et livligt Skifte med ren Luft.

Efter Anmelderens Skøn gælder det derfor i Storbyer først og fremmest om, at evakuere saa stor en Del af den ubemidlede Befolkning, som muligt, ud til mere frit liggende Grunde og mindre Huse. Dette lader sig næppe realisere ad den Vej, som Miquel anbefaler, men kan derimod ske ved Byggeselskabers Hjælp. Først i anden Række turde komme Spørgsmaalet om Boligens Rumfang. — I København er man da ogsaa for længst slaaet ind paa at fremme denne Udflytning gennem det private Initiativ. Det vilde være ønskeligt, om man kraftig fortsatte i det betraadte Spor, og om alle de større Provinsbyer fulgte det af Hovedstaden givne Exempel.

Th. S.

Prof. Dr. F. Kleinwächter: Die Staatsromane. Ein Beitrag zur Lehre vom Communismus und Socialismus. Wien, 1891. M. Breitensteins Verlagsbuchhandlung. (152 S.) (3 M.)

Siden Rob. Mohl for en Menneskealder siden skrev sit berømte Kapitel om »Statsromanerne«, er denne ejendommelige Fremstillingsform af kommunistiske og socialistiske Fremtidsdrømme ikke bleven gjort til Genstand for nogen samlet og indgaaende Behandling, omend enkelte af Statsromanerne (f. Ex. Thomas Morus's »Utopia«) have været behandlede i Specialskrifter. Man troede Statsromanerne afsluttede med Cabets »Rejse i Icarien«; — men i de sidste Aar have atter et Par Statsromaner set Lyset, Bellamy's »Looking Backward« og Hertzka's »Freiland«. Netop disse to Skrifter have været en Impuls for Professor Kleinwächter til atter at tage fat paa hele Emnet. I hans Bog finder man da en ny samlet Fremstilling, der for mange vil være af Interesse.

ramme mange andre Beboere af Storstæderne end de Ubemidlede, men de ramme de sidste haardest, fordi disse paa Grund af deres Lejligheds Indsnævrelse mest trænge til et livligt Skifte med ren Luft.

Efter Anmelderens Skøn gælder det derfor i Storbyer først og fremmest om, at evakuere saa stor en Del af den ubemidlede Befolkning, som muligt, ud til mere frit liggende Grunde og mindre Huse. Dette lader sig næppe realisere ad den Vej, som Miquel anbefaler, men kan derimod ske ved Byggeselskabers Hjælp. Først i anden Række turde komme Spørgsmaalet om Boligens Rumfang. — I København er man da ogsaa for længst slaaet ind paa at fremme denne Udflytning gennem det private Initiativ. Det vilde være ønskeligt, om man kraftig fortsatte i det betraadte Spor, og om alle de større Provinsbyer fulgte det af Hovedstaden givne Exempel.

Th. S.

Prof. Dr. F. Kleinwächter: Die Staatsromane. Ein Beitrag zur Lehre vom Communismus und Socialismus. Wien, 1891. M. Breitensteins Verlagsbuchhandlung. (152 S.) (3 M.)

Siden Rob. Mohl for en Menneskealder siden skrev sit berømte Kapitel om »Statsromanerne«, er denne ejendommelige Fremstillingsform af kommunistiske og socialistiske Fremtidsdrømme ikke bleven gjort til Genstand for nogen samlet og indgaaende Behandling, omend enkelte af Statsromanerne (f. Ex. Thomas Morus's »Utopia«) have været behandlede i Specialskrifter. Man troede Statsromanerne afsluttede med Cabets »Rejse i Icarien«; — men i de sidste Aar have atter et Par Statsromaner set Lyset, Bellamy's »Looking Backward« og Hertzka's »Freiland«. Netop disse to Skrifter have været en Impuls for Professor Kleinwächter til atter at tage fat paa hele Emnet. I hans Bog finder man da en ny samlet Fremstilling, der for mange vil være af Interesse.

Twenty-first Annual Report of the Bureau of Statistics of Labor. Boston 1891.

Arbejderlovgivningen i Massachusetts er af forholdsvis ung Alder. Den har dér haft at kæmpe med den samme Modstand som andetsteds. Man har indvendt imod den, at det ikke var Statens Sag at blande sig i Forholdet mellem Arbejder og Arbejdsgiver, at »Arbejdskontraktens Frihed« ikke burde krænkes. Man har spaaet, at den vilde afstedkomme de og de Ulykker, — men Erfaringen har ikke givet Spaamændene Ret, og Modstanden er da ogsaa efterhaanden saa temmelig forstummet. Man har erkendt, at Fabrikdriftens og Maskinvæsenets Udvikling, der i saa høj Grad fremmede Produktionen, var ledsaget af sociale Problemer, ligeoverfor hvilke Samfundet ikke kunde forholde sig passiv. Man har erkendt, at Arbejdslovgivningen i sin Karakter var analog med f. Ex. Statens Forholdsregler med Hensyn til Sundhedsvæsen og Oplysningsvæsen: det er ganske sandt, at Folk ikke kunne »be legislated into health and happiness«; men det er ogsaa sandt, at de sociale Omgivelser have meget at gøre med Borgernes aandelige, moralske og fysiske Udvikling. Naar det er berettiget, at Staten træffer Forholdsregler imod »nuisances« der udsætte Samfundets Sundhed for Fare, saa er det lige-saa berettiget, at der træffes Forholdsregler mod saadanne industrielle Forhold, der medføre Fare for intellektuelt, fysisk, moralsk, økonomisk Forfald, — og i Reglen har Arbejderlovgivningen ikke noget andet Formaal. Modstanden mod Arbejderlovgivningen har da heller ikke mere den tidligere principielle Karakter; man indskrænker sig i Almindelighed til at henvise til de praktiske Vanskeligheder. Man gør opmærksom paa, at i vor Tid, hvor den industrielle Verden er saa nøje sammenknyttet, kan det være farligt for et Land at gøre dybere Indgreb i den industrielle Frihed end de Indskrænkninger, de konkurrerende Landes Arbejderlovgivninger anerkende; — men selve Arbejderlovgivningens Princip tør man ikke længere angribe.

I Midten af Trediverne begyndte man i Massachusetts med Love angaaende Fabrikbørns Skoleundervisning, — men først i 1874 udkom en Lov angaaende Arbejdstiden, den saakaldte Ti-Timers-Lov, ved hvilken det bestemtes, at Kvinder, Børn og unge Mennesker under 18 Aar ikke maatte arbejde mere end 60 Timer om Ugen. Først med dette Aar begynder den egenlige Arbejderlovgivning i Massachusetts, men i Halvfjerdsene og endnu mere i Firserne, og nu videre i Halvfemserne, er den voxet saaledes op, at der nu knap nok er nogen Stat, der har en saa omfattende Arbejderlovgivning som Massachusetts. Og denne Lovgivning har vakt Opmærksomhed viden om. Det arbejdsstatistiske Bureau i Boston har da ment, at det var betimeligt at faa alle disse Love samlede, og den foreliggende Aarsberetning for 1891 indeholder en kronologisk Oversigt over den.

Som den massachusettske Arbejderlovgivnings Hovedresultat kan vel dette betegnes: Kvinder og Individet under 18 Aar maa i Fabriker ikke arbejde mere end 60 Timer om Ugen, og maa ikke beskæftiges med Natarbejde, idet deres Arbejde ikke maa begynde før Kl. 6 om Morgenen og ikke vare længere end til Kl. 10 om Aftenen. Intet Barn under 13 Aar maa overhovedet arbejde i Fabriker, Værksteder og Handelsforretninger; ej heller maa noget Barn under 13 Aar for Betaling benyttes til indendørs Arbejde i Skoletiden, og Børn under 13 Aar kan ikke i Skoletiden benyttes til nogetsomhelst Arbejde, medmindre de i det tilbagelagte Aar have haft 30 Ugers Skolegang. I Loven af 1888 angaaende Børns Arbejde staar der ganske vist kun »20 Uger«, — men en Lov af 1890, der ikke hører ind under den egenlige Arbejderlovgivning, bestemmer at Børn i Alderen 8 til 14 Aar skulle besøge Skolen i mindst »30 Uger« af Skoleaaret. Børn under 14 Aar maa ikke begynde Arbejdet før Kl. 6 om Morgenen og ikke arbejde længere end til Kl. 8 om Aftenen, og med Hensyn til deres Benyttelse er der desuden fastsat yderligere Ind-

skrænkninger. Unge Mennesker i Alderen 14—18 Aar maa, bortset fra visse særlige Tilfælde, ikke regelmæssigt beskæftiges, hvis de mangler Læse- og Skrivefærdighed. Personer under 18 Aar maa ikke arbejde mere end 60 Timer om Ugen i Handelsforretninger.

Det fortjener at bemærkes, at ikke blot straffes Arbejdsgivere, der mod Loven benytte Børn, med Bøder, — men ogsaa Forældre og Værger, der mod Loven tillade Børn under 14 Aar at arbejde, straffes med Bøder paa fra 20 — 50 Dollars.

Om Sikring af Arbejdernes Liv og Sundhed indeholde Lovene ogsaa Bestemmelser, fremdeles om Indretning af en Voldgiftskommission, om Fængselsarbejdets Forhold, ligesom en Fabrikinspektion forordnes. Nogen almindelig Normalarbejdsdag forordner Lovene ikke, men i de fleste Industrigrene er Ti-Timers-Dagen trængt igennem. Tendensen gaar dog i Retning af en kortere Arbejdsdag, og det kan fremhæves, at en Lov af 1891 fastsætter ni Timer som Arbejdsdag for Arbejdere i Statens og Kommunernes Tjeneste.

Blandt Love af mere speciel Karakter anføre vi eksempelvis: En Lov af 1882 paabyder, at industrielle og kommercielle Forretninger, der benytte Kvinder, skulle være forsynede med Stole til de kvindelige Arbejders Afbenyttelse. — En Lov af 1887 forbyder, som Regel, industrielle og kommercielle Forretninger, at holde deres valgberettigede Arbejdere beskæftigede Valgdagene i et Tidsrum af to Timer, efter at Valghandlingen er aabnet, forsaavidt de paagældende Arbejdere forlange Frihed i denne Tid. — En Lov af 1887 fastsætter, at den første Mandag i September skal være offentlig Helligdag under Navn af »Arbejdets Helligdag«. — En Lov af 1872 paabyder ethvert Jernbaneselskab, hvis Linjer berøre Boston, at indrette Arbejdertog, billige Morgen- og Aftentog til og fra Boston: hver Hverdags Morgen og Aften (omtrent Kl. 6) skal der, forudsat at mindst 200 Personer forlange

det, indenfor en Afstand af indtil 15 (eng.) Mile sendes et Tog til, resp. fra Boston, til hvilke Tog der udstedes aarlige Sæson-Billetter til en Pris af højest 3 Dollars pr. Mil aarlig, saaledes at en saadan Billet gælder for en Tur hen og en Tur tilbage daglig, eller Fjerdingaars-Billetter til en Pris af 1 Dollar pr. Mil fjerdingaarlig.

— Den foreliggende Aarsberetning indeholder endvidere en Redegørelse for Folketællingen i Massachusetts i 1890, samt statistiske Oplysninger om forladte Gaarde i Massachusetts og om forskellige Industrigrenes Nettoudbytte.

A. P.-St.

The Recent Development of American Industries. By the Class of '91, Wharton School of Finance and Economy, University of Pennsylvania. [Ogsaa under Titel: Publications of the University of Pennsylvania: Wharton School Studies in Politics and Economics. Vol. 1. June 1891. No. 1]. Philadelphia. (111 S.)

I denne Bog findes samlet tretten unge Studerendes Arbejder. En har behandlet den amerikanske Staalindustri, en anden, tredje, fjerde osv. den amerikanske Handelsflaade, Tæppeindustri, Uld-, Bomulds-, Filt-Industri, de elektriske Industrigrene, Sukkerindustrien, Konserve-Industrien, Guld- og Sølv-Mineindustrien osv. osv. Hver har undersøgt sin Industrigren for sig, har undersøgt dens Udvikling i de senere Aar og dens nuværende Standpunkt, og har skrevet sin Afhandling »as a graduation thesis«.

Den Forfatter, Wilmer Hershey Righter, der har behandlet Staalindustrien, bemærker, at der næppe er nogen Industrigren i de Forenede Stater, der i de senere Aar har udviklet sig saa stærkt som Staalindustrien. I 1860 løb de Forenede Staters Staalproduktion kun op til knap 12 000 Tons, — i 1890 naaede den 4½ Million Tons; den er altsaa nu 377 Gange større end i 1860. I 1860 producerede kun tre af de Forenede Stater, Pennsylvania, New York og New Jersey, Staal, — nu produceres det i nitten af Staterne. I 1860 var kun 13, i